

Näyttöön perustuvan IPS-työhönvalmennuksen käyttöönotto Suomessa

Kuntoutuspäivät 2.-3.6.2022

Helka Raivio, Johanna Warius, Noora Sipilä

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Esityksen sisältö

- IPS kehittämishanke kehyksissään & mitä tarkoitamme laatuperusteisella IPS-työhönvalmennuksella
- IPS käytännössä & kokemuksia
- Tutkimuskokonaisuus & alustavia havaintoja

IPS- Sijoita ja valmenna kehittämishanke 2020-2022/23

*IPS -lyhenne sanoista Individual Placement and Support

- Hanke toteuttaa MT-strategian työelämään kuntouttavien palvelujen sisällöllistä ja toiminnallista muutosta
 - Kohderyhmänä työikäiset (18-64 v.) mt-häiriötä sairastavat henkilöt, painottuen psykoosisairauksiin
- Laatukriteereihin ja tutkimusnäyttöön perustuva IPS-toimintamalli otetaan käyttöön osana psykiatrisen hoidon ja kuntoutuksen palveluita
- THL vastaa kokeilujen toiminnan tuesta sekä arviointitutkimuksesta
 - Arvioitavana toimintamallin käyttöönotto ja toimeenpanon toteutus, soveltuvuus sekä toiminnan tuloksellisuus ja vaikuttavuus

IPS-työhönvalmennus osa tuettua työllistymistä

TUETTU TYÖLLISTYMINEN (Supported Employment, SE)

1980 –luvulla USA:ssa nuorille ja kehitysvammaisille kehitetty työllistymismenetelmä

Palvelun sisällöt:
työelämään sijoittumisen tuki,
työn ylläpitämisen tuki &
työelämässä pysymisen tuki

Tavoitteena osatyökykyisen henkilön työllistyminen avoimille työmarkkinoille palkkatyösuhteeseen työhönvalmentajan tukemana

IPS-toimintamalli on edelleen kehitetty SE:stä. Tavoitteena parantaa vakaviin mielenterveyden häiriöihin sairastuneiden henkilöiden työllistymistä tukevien palveluiden laatua ja vaikuttavuutta.

Molemmissa toimintamalleissa keskeisin ero perinteisiin osatyökykyisten työllistymistä tukeviin palveluihin: valmennus ja kuntoutus tapahtuvat voittopuolisesti työpaikalla

Työhönvalmentajat toimivat työpaikalla osatyökykyisen henkilön, työnantajan & työyhteisön tukena

Alueelliset kokeilut

* Osana Suomen kestävän kasvun ohjelmaa aukeaa syksyllä 2022 valtionavustushaku kuudelle uudelle hyvinvointialueelle

IPS – Sijoita ja valmenna!

(Individual Placement and Support)

Etelä-Pohjanmaa
(Etelä-Pohjanmaan
sairaanhoitopiiri)

Lappi
(Lapin sairaanhoitopiiri)

Pohjois-Karjala
(Pohjois-Karjalan
sosiaali- ja terveys-
palvelujen kunta-
yhtymä Siun sote)

Uusimaa
(HUS Psykiatria ja
Uudenmaan TE-toimisto)

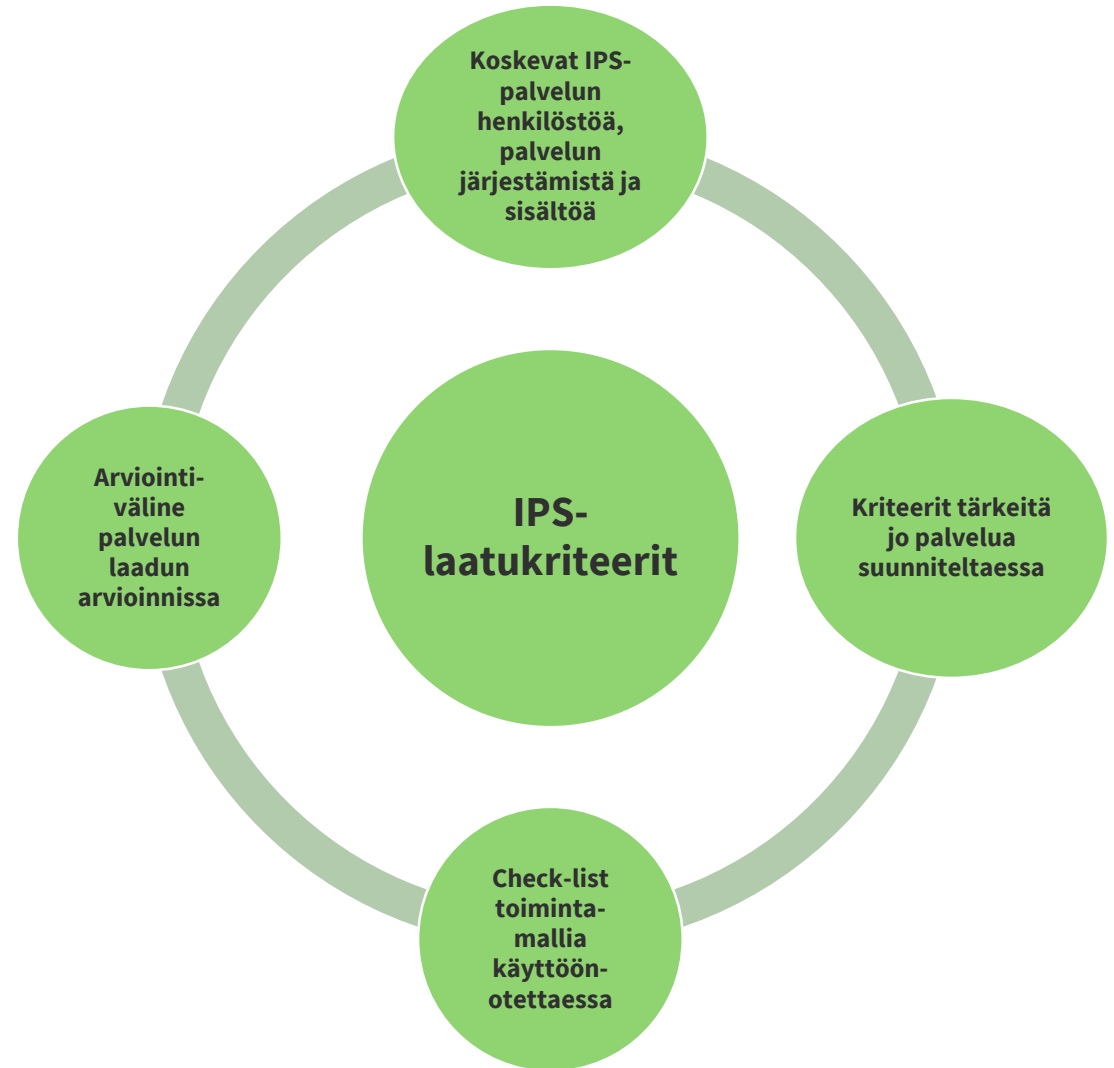
Helsinki (Helsingin kaupunki)

thl

Lähde: THL 2021

Laatuperusteinen IPS-työhönvalmennus on ”tiukasti manualisoitu” prosessi

- Laatuperusteisuus tarkoittaa, että
 - toiminta on tutkittuun tietoon, eli tutkimusnäyttöön perustuvaa
 - interventiota toteutetaan toiminnan kehittäjien laatimien laatuksiteerien ja/tai käsikirjan mukaan
- Alkuperäinen toimintamalli ja laatuksiteerit 1997 (Bond, Becker, Drake, & Vogler), päivitys 2008 (www.ipsworks.org)
 - Asiakasprosessia raamittamassa myös asiakastyötä tukeva lomakkeisto
 - Tukee ja rytmittää asiakastyötä lähetteestä työssä pysymisen tukeen ja palvelun päättämiseen
 - materiaalit suomennettu ja ruotsinnettu IPS – kehittämishankkeessa (thl.fi/ips)

IPS-palvelu suhteessa muihin vastaaviin palveluihin

- Kustannukset samansuuntaisia muiden työllistymisen ja työhön kuntoutumisen tukipalveluiden kanssa, tuloksellisuus kuitenkin kaksinkertainen verrokkipalveluihin nähden (Harkko ym. 2018)
 - Työllisyyskerroin eurooppalaisten tutkimusten perusteella 0,37 (verrokki 0,20)
 - TE-palveluiden (pl. 3) työllistymisprosentti 16 % (Työllisyystilasto 2021)
 - TYP:n työhönvalmennuksen yhteys työllistymiseen 20,6 %:n (Pitkänen ym. 2019)
 - TYP:n kuntouttavan työtoiminnan yhteys työllistymiseen 5,8 % (Pitkänen ym. 2019)
- Urakehitys; osallistujat eivät ole vain työllistyneet, vaan hakeutuneet myös opintoihin ja vaihtaneet työpaikkaa
- Toimintamallin tuloksellisuus ja näyttö ovat riippuvia metodiuskollisuudesta; keskeisten periaatteiden ja toimintaa ohjaavan laatukriteeristön noudattamisesta

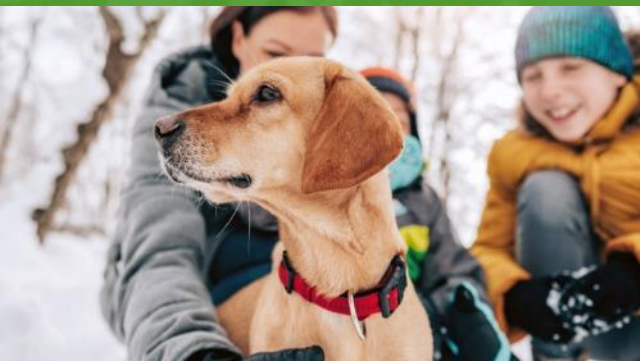
IPS KÄYTÄNNÖSSÄ & KOKEMUKSIA

IPS-työhönvalmennuksen 8 periaatetta

1. Palvelu on vapaaehtoista ja avoin jokaiselle, joka haluaa osallistua työelämään
2. Tavoitteena työllistyminen avoimille työmarkkinoille
3. Nopea työnetsintä
4. Työhönvalmentajat luovat tiiviit yhteistyösuhteet työnantajiin
5. Työhaun lähtökohtana on asiakkaan omat mielenkiinnon kohteet
6. Henkilökohtainen jatkuva tuki
7. Työhönvalmennus on integroitu psykiatriseen hoitoon ja kuntoutukseen
8. Etuusneuvonta on osa työhönvalmennusta

Yleistilanne huhti-toukokuussa

- Asiakastyö hyvässä vauhdissa
 - Asiakkaita jonoissa, kysyntää enemmän kuin palvelua voidaan nykyisillä resursseilla tarjota
 - Yhteistyösopimuksen allekirjoittaneita asiakkaita huhtikuun lopussa yhteensä 401, työllistyneitä 133= työllistymisprosentti 33%
 - Siirtymiä myös opiskelemaan/koulutuksiin, joitakin työkokeiluihin sekä esimerkiksi vapaaehtoistyöhön, joiden kautta edetään kohti työllistymistavoitetta
- Ymmärrys työn merkityksestä osana toipumista syventymässä työhön ja työntekoon liittyvien kysymysten tullessa osaksi psykiatrista hoitoa ja kuntoutusta
 - Paradigman ja identiteetin muutos: tuettava potilas → työnhakija ja -tekijä
 - Jo ammatillisen profiilin laatiminen alkaa muokkaamaan minäkuvaa potilaasta työnhakijaksi
 - Hoidon ammattilaisten keskuudessa ylpeyttä (ja jopa yllättyneisyyttä) työmarkkinoille edistyneistä asiakkaista, mutta myös jonkin verran (yli)suojelevuutta

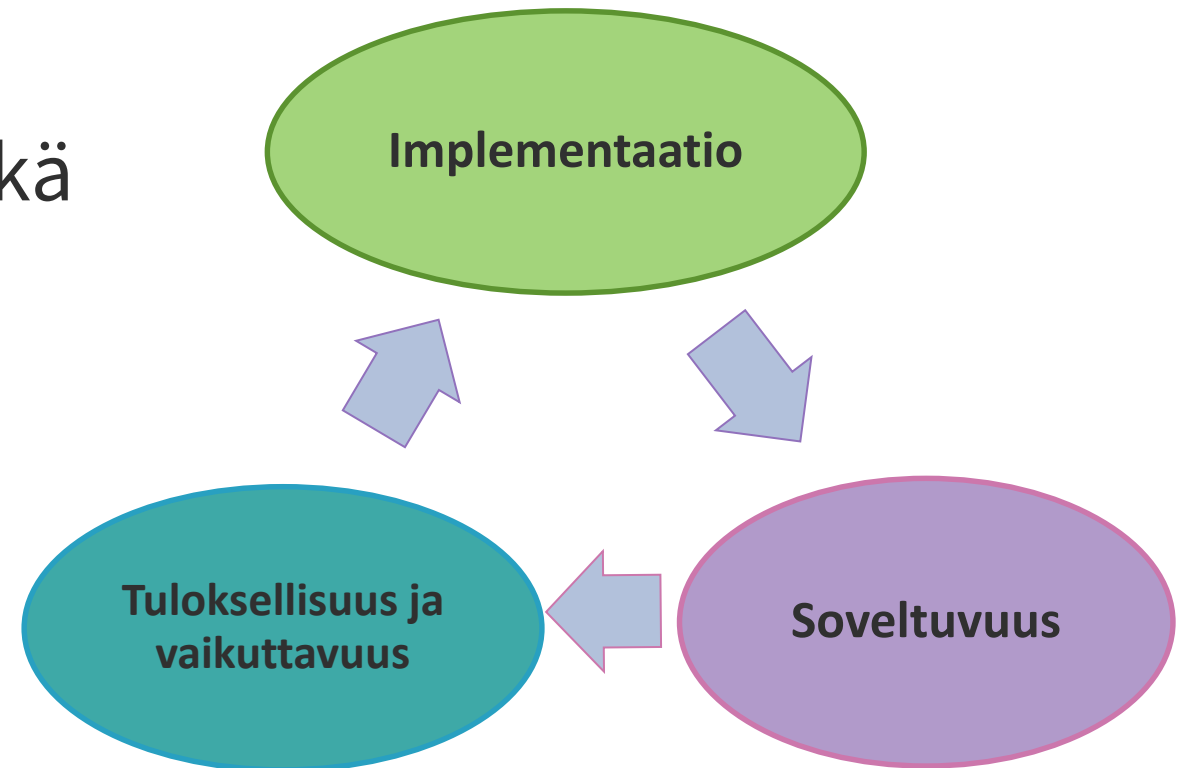

TUTKIMUSKOKONAISUUS & ALUSTAVIA HAVAINTOJA

IPS-ARVIOINTITUTKIMUKSEN TAVOITE (2020-2023)

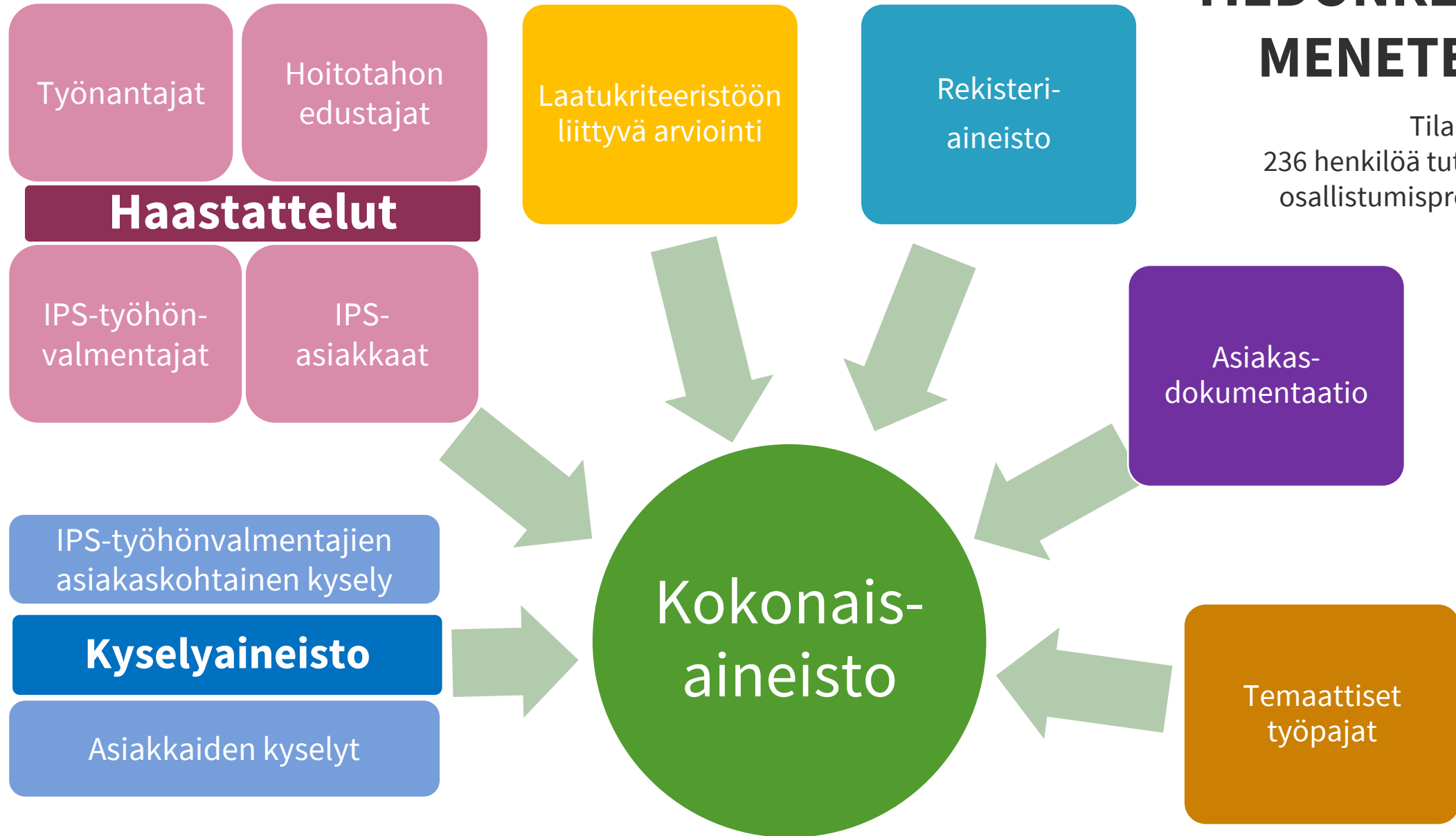
Tutkia IPS-toimintamallin

- toimeenpanon toteutusta sekä sitä, miten hyvin se vastaa alkuperäistä mallia
- soveltuvuutta suomalaiseen palvelujärjestelmään, asiakkaille
- tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta asiakasryhmässä

TIEDONKERUUN MENETELMÄT

Tilanne 05/2022:
236 henkilöä tutkimuksessa,
osallistumisprosentti 73 %.

ALUSTAVIA HAVAINTOJA ENSIMMÄISELTÄ VUODELTA

TOIMINTAMALLIN TULOKSELLISUUS

- Työllistymistulokset rohkaisevia:
 - ✓ tutkimukseen osallistuneista jopa puolet (50 %) oli 6 kk:n seuranta-aikana kiinnittynyt vähintään kerran työelämään tai opintoihin (ml. työkokeilu, työharjoittelu, vapaaehtoistyö)
 - ✓ Siirtymä työelämään tapahtunut varsin nopeasti, keskimäärin ensimmäisen 3,2 kk:n aikana
 - ✓ Työhönvalmennuksessa työllistytään monipuolisesti erilaisiin työtehtäviin, pääosin kuitenkin suorittavaan työhön.
 - ✓ Työllistymisistä reilu kaksi kolmasosaa oli tapahtunut ns. avoimille työmarkkinoille.
- Seuranta-aikana ei keskimäärin juurikaan havaittavissa muutoksia asiakkaiden hyvinvoinnissa. Suurimmat muutokset taloudellisen tilanteen kohentumisessa.
 - ✓ Hyvinvointimuutosten arviointi vaatii tarkempaa tarkastelua ja ajallisten muutosten tilastollista testausta. Osalla tilanne kohenee, osalla heikkenee puolen vuoden seurannassa. Vielä ei varmuutta, ovat muutokset tilastollisesti merkitseviä.
 - ✓ Työllistyminen saattaa aiheuttaa tilanteita, jotka voivat hetkellisesti heikentää koettua hyvinvointia (esim. työpaikalla koettu stigma, työn vaativuuden haasteet suhteessa omaan kuntoon)

ALUSTAVIA HAVAINTOJA ENSIMMÄISELTÄ VUODELTA

TOIMINTAMALLIN SOVELTUVUUS JA KÄYTTÖNOTTO

- Asiakkaat pääsääntöisesti hyvin tyytyväisiä saamaansa tukeen ja suurin osa (86 %) arvioi saamansa tuen oikea-aikaiseksi.
- Alkuvaiheen suurimmat haasteet liittyivät asiakasohjaukseen sekä yhteistyön rakentamiseen hoitotahon kanssa
 - ✓ Toiminnan haasteisiin tartuttu rohkeasti ja toiminta tuntuu sujuvoituneen hankkeen aikana
- Hankkeeseen kuuluva tiivis yhdessä tekeminen, vertaistuki sekä säännölliset tapaamiset ovat edesauttaneet sitä, että alkuvaiheessa esiin tulleista haasteista on pystytty keskustelemaan yhdessä jo varhaisessa vaiheessa

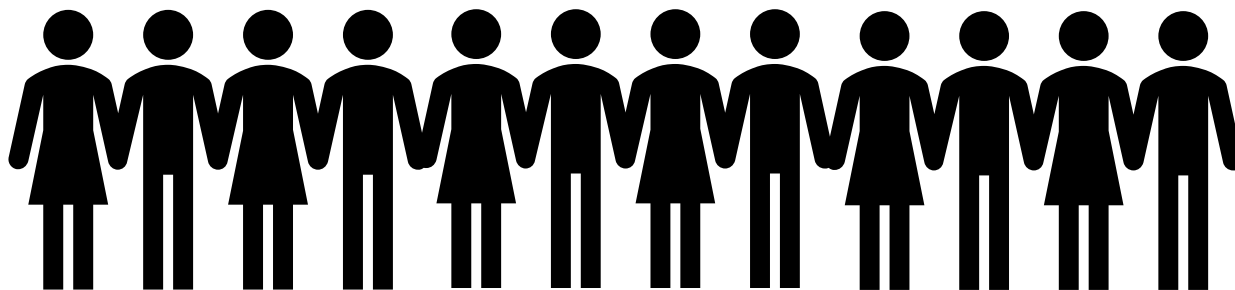
Matka jatkuu

- Aineistoa kerätään vuoden 2022 loppuun saakka
- Loppuraportti valmis keväällä 2023

Lisätietoa:

Noora.sipila@thl.fi

Kaija.appelqvist@thl.fi

Mielekkäästi töihin! Työtä ja tukea IPS-työhönvalmennuksella

Projektipäällikkö Helka Raivio

puh. 029 524 7183

helka.raivio@thl.fi

Erikoissuunnittelija Johanna Warius

puh. 029 524 7062

johanna.warius@thl.fi

Tutkimuspäällikkö Kaija Appelqvist-Schmidlechner

puh. 029 524 7275

kaija.appelqvist-schmidlechner@thl.fi

Arviointitutkija Noora Sipilä

puh. 029 524 7929

noora.sipila@thl.fi

Mielenterveysstrategia 2020–2030